

PATVIRTINTA
Vietos veiklos grupės „Pakruojo
rajo partnerystė“ valdybos
2011 m. kovo 3 d. posėdžio protokolu
Nr. V-4

BENDROSIOS TAISYKLĖS PAREIŠKĖJAMS, TEIKIANTIEMS VIETOS PROJEKTŲ PARAIŠKAS PAGAL VIETOS PLĖTROS STRATEGIJĄ „PAKRUOJO RAJONO 2007–2013 M. KAIMO PLĖTROS STRATEGIJA“

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Bendrosios taisyklės pareiškėjams (toliau – Taisyklės), teikiantiems vietos projektų paraiškas Vietos veiklos grupės „Pakruojo rajono partnerystė“ (toliau – Strategijos vykdytojas) vietos plėtros strategijai „Pakruojo rajono 2007–2013 m. kaimo plėtros strategija“ įgyvendinti.

2. Šios Taisyklės parengtos vadovaujantis Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „LEADER metodo įgyvendinimas“ priemonę „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“, administravimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. spalio 28 d. įsakymu Nr. 3D-578 (Žin., 2008, Nr. 126-4817; 2009, 114-4869; 2010, Nr. 145-7465) (toliau – VPS administravimo taisyklės), ir Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos III krypties priemonių įgyvendinimo taisyklėmis (toliau – III krypties priemonių įgyvendinimo taisyklės): Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Kaimo atnaujinimas ir plėtra“ įgyvendinimo taisyklėmis (LEADER metodu), patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. sausio 6 d. įsakymu Nr. 3D-6 (Žin., 2009, Nr. 3-57; 2010, Nr. 82-4356; 2011, Nr. 12-550), Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Perėjimas prie ne žemės ūkio veiklos“ supaprastintosiomis įgyvendinimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. gegužės 12 d. įsakymu Nr. 3D-337 (Žin., 2009, Nr. 57-2241; 2010, Nr. 130-6661), Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Kaimo turizmo veiklos skatinimas“ supaprastintosiomis įgyvendinimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 3D-344 (Žin., 2009, Nr. 57-2243).

II. SUTRUMPINIMAI IR SĄVOKOS

3. Taisyklėse vartojami sutrumpinimai ir sąvokos:

Agentūra – Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos.

Agentūros KPŽPD – Agentūros Kaimo plėtros ir žuvininkystės programų departamentas.

Šiaulių TERPAS – Agentūros KPŽPD Šiaulių paramos administravimo skyrius.

CPO – centrinė perkančioji organizacija.

CPVA – Centrinė projektų valdymo agentūra.

ES – Europos Sąjunga.

EŽŪFKP – Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai.

Ministerija – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija.

Programa – Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programa.

VVG – vietos veiklos grupė.

Didžiausiasis įkainis – įkainis, nustatytas vadovaujantis Tinkamų finansuoti išlaidų pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemones didžiausių įkainių nustatymo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. 3D-330 (Žin., 2007, Nr. 78-3158; 2008, Nr. 122-4638), pagal kurį apskaičiuojama didžiausia mokėtina paramos suma. Didžiausiasis įkainis nustatomas litais be pridėtinės vertės mokesčio.

Kaimo bendruomenė – kaimo vietovės gyventojai, susieti bendrais gyvenimo kaimynystėje poreikiais ir interesais. Kaimo bendruomenė, siekianti gauti finansinę paramą, turi Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymo (Žin., 2004, Nr. 25-745) arba Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymo (Žin., 1996, Nr. 68-1633; 2004, Nr. 25-752) nustatyta tvarka įsteigti bendruomeninę organizaciją, kurios paskirtis – per iniciatyvas įgyvendinti viešuosius interesus, susijusiu su gyvenimu kaimynystėje.

Kaimo vietovė – kaimas, miestelis ar miestas, kurio gyventojų skaičius neviršija šešių tūkstančių.

Lėšos vietos projektui įgyvendinti – pagal vietos projekto vykdymo sutartį vietos projektui įgyvendinti skiriamos lėšos iš paramos vietos plėtros strategijai įgyvendinti.

Neplaninė vietos projekto įgyvendinimo patikra vietoje – vietos plėtros Strategijos vykdytojo nustatyta tvarka paskirtų atsakingų asmenų ir (arba) Agentūros atliekamas vietos projekto paraiškos, vietos projekto vykdytojo mokėjimo prašymo, vietos projekto įgyvendinimo ataskaitos duomenų ir dokumentų patikrinimas vietos projekto įgyvendinimo vietoje įtarus, kad pareiškėjo arba vietos projekto vykdytojo teikiama informacija yra netiksli, neišsami ar klaidinanti.

Parama vietos plėtros strategijai įgyvendinti (toliau – parama strategijai įgyvendinti) – EŽŪFKP ir bendrojo finansavimo lėšos iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, skirtos vietos plėtros strategijai įgyvendinti.

Planinė vietos projekto įgyvendinimo patikra vietoje – vietos plėtros Strategijos vykdytojo nustatyta tvarka paskirtų atsakingų asmenų ir (arba) Agentūros atliekamas vietos projekto paraiškos, vietos projekto vykdytojo mokėjimo prašymo, vietos projekto įgyvendinimo ataskaitos duomenų ir dokumentų patikrinimas vietos projekto įgyvendinimo vietoje.

Specialiosios taisyklės pareiškėjams – vietos plėtros Strategijos vykdytojo patvirtintos taisyklės pareiškėjams, teiksiantiems vietos projektų paraiškas pagal priemones, kurias reglamentuoja strategija ir Programa, bei pareiškėjams, teiksiantiems vietos projektų paraiškas pagal priemones, kurių nereglamentuoja Programa, tačiau reglamentuoja vietos plėtros strategija.

Verslo planas – vadovaujantis Verslo plano finansinei paramai gauti pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos III krypties „Gyvenimo kokybė kaimo vietovėse ir kaimo ekonomikos įvairinimas“ priemonės reikalavimų aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. liepos 13 d. įsakymu Nr. 3D-349 (Žin., 2007, Nr. 81-3345), parengtas dokumentas, kuriame techniškai, finansiškai, ekonomiškai ir socialiniu atžvilgiu pagrindžiami investavimo tikslai, nurodomos projektui įgyvendinti reikalingos lėšos ir terminai.

Vietos plėtros strategija (toliau – strategija) – dokumentas, kuriame pateikta VVG teritorijos socialinės ir ekonominės situacijos ir gyventojų poreikių analizė, VVG misija, kaimo vietovių plėtros vizija, prioritetai, tikslai, jų įgyvendinimo priemonės, veiklos sritys ir rekomenduojami veiksmai naudojant vietovės išteklius, viešąją paramą ir telkiant VVG, kaimo bendruomenių ir kitų kaimo gyventojų pastangas.

Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo laikotarpis (toliau – strategijos įgyvendinimo laikotarpis) – laikotarpis nuo paraiškos įgyvendinti strategiją užregistravimo Agentūroje dienos iki paskutinio mokėjimo prašymo pateikimo Agentūrai dienos, bet ne vėliau kaip iki 2015 m. rugpjūčio 31 d.

Vietos plėtros strategijos vykdytojas (toliau – Strategijos vykdytojas) – VVG, kuri, pateikusi paraišką įgyvendinti strategiją, gauna arba yra gavusi paramą strategijai įgyvendinti.

Vietos projektas – pareiškėjo vietos veiklos grupei teikiamas strategiją atitinkantis verslo planas ir (arba) vietos projekto paraiška, kuriuose nurodomi planuojamos veiklos tikslai, uždaviniai ir pagrindžiamos jiems įgyvendinti reikalingos išlaidos.

Vietos projekto paraiška – vietos plėtros Strategijos vykdytojo parengtas dokumentas, kurį turi užpildyti ir Strategijos vykdytojui pateikti pareiškėjas, siekiantis gauti lėšų vietos projektui įgyvendinti.

Vietos projekto vykdymo sutartis – lėšų vietos projektui, įgyvendinamam pagal vietos plėtros strategiją, skyrimo trišalė sutartis, kuria nustatomos lėšų šiam projektui įgyvendinti išmokėjimo ir vietos projekto vykdymo sąlygos. Vietos projekto vykdymo sutarties šalys – Strategijos vykdytojas, vietos projekto vykdytojas ir Agentūra.

Vietos projekto vykdytojas – pareiškėjas, kuris, pateikęs vietos projekto paraišką, gauna arba yra gavęs lėšų vietos projektui įgyvendinti.

Vietos valdžios atstovas – VVG teritorijoje veikiančios savivaldybės tarybos deleguotas asmuo, VVG valdymo organe, turinčiame sprendimų priėmimo teisę, atstovaujantis jį delegavusios savivaldybės interesams.

Vietos veiklos grupė – ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, kurio valdymo organas, turintis sprendimų priėmimo teisę, atstovauja įvairių VVG teritorijos gyventojų interesams, t. y. ne mažiau kaip 50 proc. valdymo organo narių sudaro, socialinių ir kitų partnerių, taip pat jų asociacijų atstovai, iki 25 proc. – verslo atstovai ir iki 25 proc. – vietos valdžios atstovai.

Vietos veiklos grupės teritorija – kaimo vietovė, kurios gyventojų skaičius yra nuo 5 tūkst. iki 150 tūkst., įskaitant mažus miestelius, taip pat miestus, kurių gyventojų skaičius neviršija 6 tūkst. ir kurioje gyvenančių ir (arba) veikiančių asmenų interesams tenkinti įsteigta VVG.

4. Kitos šiose Taisyklėse vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jas apibrėžia Programa, VPS administravimo taisyklės, III krypties priemonių įgyvendinimo taisyklės, Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos administravimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 6 d. įsakymu Nr. 3D-153 (Žin., 2007, Nr. 41-1562; 2009, Nr. 21-834) (toliau – Programos administravimo taisyklės), ir kiti teisės aktai.

III. INFORMACIJA APIE STRATEGIJĄ

5. Kviečiama teikti vietos projektų paraiškas pagal strategiją „Pakruojo rajono 2007–2013 m. kaimo plėtros strategija“ strategiją, kurios prioritetai, pagrindiniai tikslai ir uždaviniai, remiamos priemonės yra šie:

5.1. I Prioritetas. „Vietos ūkio konkurencingumo stiprinimas, efektyviai panaudojant turimus plėtros išteklius“.

Prioriteto tikslas – kaimo vietovėse plėtoti perspektyvias ekonomines veiklas ir skatinti socialiniu, ekonominiu ir aplinkosaugos požiūriu efektyvų perėjimą prie ne žemės ūkio veiklos.

5.1.1. Priemonė. „Kaimo turizmo veiklos skatinimas“.

Priemonės tikslas – gerinti rekreacinę infrastruktūrą kaime ir įrengti patraukliose rajono vietovėse stovyklavietes, skirtas suteikti turistams trumpalaikį poilsį ir nakvybę.

Pirmas uždavinys – plėtoti turizmo verslą ir sukurti papildomą kaimo gyventojų pajamų šaltinį.

Antras uždavinys – remti stovyklaviečių kaimo vietovėse įrengimą.

Remiamos veiklos sritys:

Pirma sritis – turistinių stovyklų kaimo vietovėse įkūrimas ir plėtra.

5.1.2. Priemonė. „Perėjimas prie ne žemės ūkio veiklos“.

Priemonės tikslas – gerinti gyvenimo kokybę kaime, skatinant vietos amatų plėtrą ir sukuriant kaimo gyventojams naujas darbo vietas.

Pirmas uždavinys – remti vietos amatų centrų įkūrimą, išsaugant ir puoselėjant vietos amatų tradicijas.

Antras uždavinys – skatinti verslo iniciatyvas, paslaugų kaimo gyventojams plėtrą ir naujų darbo vietų kaimo gyventojams sukūrimą.

Remiamos veiklos sritys:

Pirma sritis – tradicinių amatų plėtra ir amatų plėtra panaudojant vietos amatų tradicijas ir vietos išteklius.

Antra sritis – verslo plėtra, sukuriant darbo vietas kaimo gyventojams.

5.2. II Prioritetas. „Kaimo gyvybingumo stiprinimas, gyvenimo kokybės gerinimas ir krašto savitumo puoselėjimas“.

Prioriteto tikslas – gerinti rajono kaimo gyventojų gyvenimo kokybę ir užtikrinti rajono bendruomenės gyvybingą ir savitą raidą.

5.2.1. Priemonė. „Kaimo atnaujinimas ir plėtra“.

Priemonės tikslas – kurti kaimo vietovėse patrauklią gyvenamąją aplinką, atnaujinti kaimo gyvenviečių viešąsias erdves ir pastatus bei spręsti opią rajono geriamo vandens kokybės problemą.

Pirmas uždavinys – rekonstruoti visuomeninės paskirties pastatus ir pritaikyti juos visuomenės poreikiams.

Antras uždavinys – didinti gyvenamosios aplinkos patrauklumą, tvarkyti kraštovaizdį ir visuomeninės paskirties erdves.

Trečias uždavinys – gerinti geriamo vandens kokybę.

Remiamos veiklos sritys:

Pirma sritis – visuomeninės paskirties statinių statyba, rekonstravimas, remontas ir pritaikymas visuomenės poreikiams.

Antra sritis – kraštovaizdžio ir visuomeninės paskirties erdvių tvarkymas.

Trečia sritis – geriamo vandens kokybės gerinimas, vandens gerinimo, geležies šalinimo sistemų įrengimas ir (arba) atnaujinimas.

5.2.2. Priemonė. „Veiklios, besimokančios ir solidarios bendruomenės ugdymas“.

Priemonės tikslas – telkti rajono bendruomenę ir skatinti jos aktyvią bei novatorišką raišką.

Pirmas uždavinys – teikti paramą bendruomenių telkimuisi ir veiklai, sistemingai skleisti gerą aktyviausių kaimo bendruomenių patirtį.

Antras uždavinys – skatinti bendruomenių ir kitų NVO aktyvumą, remti novatoriškus projektus.

Remiamos veiklos sritys:

Pirma sritis – bendruomenių ir kitų NVO aktyvumo skatinimo projektai.

Antra sritis – novatoriški kaimo bendruomenių ir kitų NVO projektai.

5.2.3. Priemonė. „Krašto savitumo puoselėjimas ir patrauklaus įvaizdžio formavimas“.

Priemonės tikslas – puoselėti krašto tradicijas, išsaugoti vietos tradicinių amatų profesinę patirtį ir formuoti patrauklų krašto įvaizdį.

Pirmas uždavinys – skatinti bendruomenes puoselėti krašto savitumą.

Antras uždavinys – formuoti patrauklaus krašto įvaizdį ir tapatumą.

Remiamos veiklos sritys:

Pirma sritis – projektai, atskleidžiantys ir puoselėjantys krašto savitumą.

Antra sritis – patrauklų krašto įvaizdį formuojantys projektai.

5.3. Strategijos finansavimo šaltiniai yra šie: Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai ir Lietuvos valstybės biudžeto lėšos.

IV. KVIETIMAS TEIKTI VIETOS PROJEKTŲ PARAIŠKAS

6. Kvietimo teikti vietos projektų paraiškas skelbimas spausdinamas lietuvių kalba viename iš Pakruojo rajono teritorijoje platinamų laikraščių ir Agentūros interneto tinklapyje www.nma.lt bei Strategijos vykdytojo interneto tinklapyje www.pakruojovvg.lt. Vietos projektų paraiškos priimamos iki kvietime teikti vietos projektų paraiškas nurodytos paskutinės vietos projektų paraiškų pateikimo darbo dienos pabaigos.

V. VIETOS PROJEKTO PARAIŠKOS PILDYMAS, TEIKIMAS IR REGISTRAVIMAS

7. Vietos projektų paraiškų formos pagal kiekvieną iš strategijoje numatytų priemonių pateikiamos kartu su specialiosiomis taisyklėmis pareiškėjams. Vietos projektų paraiškų formos skelbiamos Agentūros interneto tinklalapyje www.nma.lt ir Strategijos vykdytojo interneto tinklalapyje www.pakruojovvg.lt.

8. Pildant vietos projektų paraiškas, turi būti laikomasi Programos administravimo taisyklių bendrųjų ir šių principų:

8.1. pareiškėjai teikia vietos projektų paraiškas Strategijos vykdytojui, atsižvelgdami į vietos projekto įgyvendinimo vietą ir Strategijos vykdytojo teritoriją;

8.2. vietos projekto paraiška turi būti užpildyta aiškiai, siekiant palengvinti jos vertinimą. Turi būti pateikiama išsami informacija, ypač apie tai, kaip vietos projektas prisidės prie strategijos įgyvendinimo, kokia bus jo nauda;

8.3. vietos projekto paraiška turi būti pildoma lietuvių kalba. Kita kalba užpildytos vietos projekto paraiškos nepriimamos.

9. Vietos projekto paraišką pateikusiam pareiškėjui ir (arba) įgaliotam asmeniui įteikiamas vietos projekto paraiškos registravimą įrodantis raštas.

10. Strategijos vykdytojo parengtose specialiosiose taisyklėse pareiškėjams nurodyta, kokius dokumentus pareiškėjai turi pridėti prie užpildytos vietos projekto paraiškos. Pareiškėjas su vietos projekto paraiška ir privalomais pateikti dokumentais gali pateikti kitus papildomus dokumentus, kurie, jo manymu, gali būti svarbūs vertinant vietos projektą.

11. Vietos projektų paraiškas kartu su reikalaujamais priedais iš pareiškėjų priima ir registruoja Strategijos vykdytojo paskirtas atsakingas asmuo kvietimo teikti vietos projektų paraiškas skelbime nurodytu adresu .

12. Vietos projektų paraiškos gali būti įteiktos pareiškėjo asmeniškai (jei pareiškėjas yra juridinis asmuo, vietos projekto paraišką gali įteikti juridinio asmens vadovas arba jo įgaliotas asmuo (tokiu atveju išduodamas įgaliojimas patvirtinamas juridinio asmens vadovo parašu ir antspaudu (jei toks yra); jei pareiškėjas yra fizinis asmuo, vietos projekto paraišką gali įteikti jis pats arba jo įgaliotas asmuo (tokiu atveju išduodamas įgaliojimas patvirtinamas notaro), jeigu specialiosiose taisyklėse pareiškėjams nenurodyta kitaip. Kitais būdais (pvz., atsiųsta registruotu laišku faksu arba elektroniniu paštu arba įteiktos pašto kurjerio) arba kitais adresais pateiktos vietos projektų paraiškos turi būti nepriimamos.

13. Turi būti pateikiamas vienas vietos projekto paraiškos originalas, kurio pirmajame puslapyje nurodoma ORIGINALAS, vietos projekto paraiškos kopija, kurios pirmajame puslapyje nurodoma KOPIJA, ir vietos projekto paraiškos versija elektronine laikmena. Kiekvienas bylos puslapis turi būti sunumeruotas. Pateikiamos vietos projekto paraiškos ir jos priedų originalas ir kopija turi būti įsegta į atskirus segtuvus, jeigu specialiosiose taisyklėse pareiškėjams nenurodyta kitaip.

14. Kiekvienas vietos projekto paraiškos ir pridedamų dokumentų originalo lapas turi būti patvirtintas pareiškėjo šia tvarka:

14.1. kai vietos projekto paraišką teikia fizinis asmuo – kiekvienas vietos projekto paraiškos ir pridedamų dokumentų originalo lapas turi būti pasirašytas pareiškėjo ar jo įgalioto asmens parašu;

14.2. kai vietos projekto paraišką teikia juridinis asmuo – kiekvienas vietos projekto paraiškos ir pridedamų dokumentų originalo lapas turi būti patvirtintas pareiškėjo antspaudu, o paskutinis vietos projekto paraiškos lapas pasirašytas pareiškėjo vadovo ar jo įgalioto asmens parašu ir antspaudu, jei pareiškėjas tokį privalo turėti;

14.3. jei pareiškėjas – juridinis asmuo neprivalo turėti antspaudo, kiekvienas vietos projekto paraiškos ir pridedamų dokumentų originalo lapas turi būti patvirtintas pareiškėjo vadovo ar jo įgalioto asmens parašu.

15. Vietos projekto paraiškos originalo ir jos kopijos turinys privalo sutapti. Jeigu vietos projekto paraiškos originalo ir jos kopijos turinys, įskaitant visus priedus, nesutampa, Strategijos vykdytojas turi vadovautis vietos projekto paraiškos originalu.

16. Užregistravus vietos projekto paraišką, pareiškėjas negali teikti papildomos informacijos, jei jos nepareikalauja Strategijos vykdytojas (išskyrus informaciją apie pasikeitusių kontaktinius duomenis ir 17 punkte nurodytus atvejus). Į papildomą informaciją, kurią pareiškėjas pateikia savo iniciatyva, vietos projekto paraiškos vertinimo ir atrankos metu neatsižvelgiama.

17. Pareiškėjas, esant svarbioms aplinkybėms, papildomą informaciją, susijusią su vietos projektu, savo iniciatyva gali teikti ir po vietos projekto paraiškos pateikimo Strategijos vykdytojui dienos, tačiau tik iki tinkamumo skirti lėšas vietos projektui įgyvendinti vertinimo pradžios. Pateikiant papildomus dokumentus būtina raštu paaiškinti, dėl kokių priežasčių dokumentai nepateikti kartu su vietos projekto paraiška (pvz.: pateikiami finansiniai dokumentai, atlikta nekilnojamojo turto teisinė registracija, įvyko sandoris, kuris nenumatytas verslo plane, bet turintis įtakos ūkio subjekto ekonominiam gyvybingumui, kiti dokumentai, turintys įtakos ekonominiam gyvybingumui ar kitaip lemiantys tinkamumą paramai gauti ir pan.).

18. Numatytos investicijos ir prašoma paramos suma po vietos projekto paraiškos pateikimo iki sprendimo priėmimo skirti paramą gali būti keičiama pasikeitus teisės aktams, kuriais keičiamas paramos intensyvumas, tačiau didžiausia paramos suma vienam vietos projektui negali viršyti Specialiosiose taisyklėse pareiškėjams nustatytos sumos.

19. Visos vietos projektų paraiškos, gautos po kvietime teikti vietos projektų paraiškas nustatytos dienos ir valandos, atmetamos, išskyrus nenugalimos jėgos (*force majeure*) atvejus.

20. Pareiškėjas po vietos projekto paraiškos užregistravimo turi teisę raštu pranešti Strategijos vykdytojui apie pateiktos vietos projekto paraiškos atšaukimą ir pateikti naują vietos projekto paraišką kvietimo teikti vietos projektų paraiškas metu.

VI. VIETOS PROJEKTŲ PARAIŠKŲ VERTINIMO ORGANIZAVIMAS

21. Vietos projektų paraiškas vertina Strategijos vykdytojo paskirti vietos projektų paraiškų vertintojai, vadovaudamiesi Strategijos vykdytojo parengtų bendrųjų ir specialiųjų taisyklių pareiškėjams nuostatomis. Vietos projektų paraiškų vertintojais negali būti skiriami Strategijos vykdytojo valdymo organo nariai.

22. Vietos projekto paraiškos vertinimo proceso etapai:

22.1. administracinės atitikties vertinimas;

22.2. naudos ir kokybės vertinimas;

22.3. tinkamumo skirti lėšas vietos projektui įgyvendinti vertinimas.

VII. VIETOS PROJEKTŲ ADMINISTRACINĖS ATITIKTIES VERTINIMAS

23. Strategijos vykdytojas, surinkęs vietos projektų paraiškas, rengia administracinį vietos projektų paraiškų vertinimą.

24. Tuo atveju, jei atliekant vietos projektų paraiškų administracinės atitikties tikrinimą yra nustatoma, kad pareiškėjas pateikė ne visus vietos projekto paraiškoje nurodytus dokumentus ir (arba) vietos projekto paraiška netinkamai užpildyta, pareiškėjo prašoma pateikti trūkstamus dokumentus ir (arba) patikslintus duomenis ir nustatomas terminas, per kurį pareiškėjas turi trūkstamus dokumentus ir (arba) patikslintus duomenis pateikti.

25. Jei pareiškėjas per nustatytą terminą prašomų dokumentų ir (arba) duomenų nepateikia arba pateikia ne visus prašomus dokumentus ir (arba) duomenis, Strategijos vykdytojas priima sprendimą atmesti vietos projekto paraišką. Tuo atveju, kai vietos projekto paraiška neatitinka esminių vietos projekto paraiškai keliamų reikalavimų (pateikta vietos projekto paraiška neatitinka specialiosiose taisyklėse nustatytos vietos projekto paraiškos formos, vietos projekto paraiška užpildyta ne lietuvių kalba, nespausdinta), Strategijos vykdytojas gali priimti sprendimą atmesti vietos projekto paraišką neprašydamas pareiškėjo pateikti trūkstamus dokumentus ir (arba) patikslintus duomenis.

26. Priėmęs sprendimą atmesti vietos projekto paraišką dėl administracinės atitikties reikalavimų neatitikimo, Strategijos vykdytojas per 5 darbo dienas nuo priimto sprendimo atmesti vietos projekto paraišką parengia ir pareiškėjui registruotu laišku išsiunčia raštą apie vietos projekto paraiškos atmetimą, nuroydamas vietos projekto paraiškos atmetimo priežastis.

27. Administracinės atitikties tikrinimo metu nustatoma, ar vietos projekto paraiška yra tinkamai užpildyta ir ar pateikti visi reikalaujami dokumentai. Jeigu atliekant administracinės atitikties tikrinimą yra nustatoma, kad pateikti ne visi reikalaujami dokumentai ir (arba) vietos

projekto paraiška užpildyta netinkamai, vietos projekto paraiška neužregistruojama ir Strategijos vykdytojas pareiškėjui įteikia pranešimą, kuriame nurodomos vietos projekto paraiškos neužregistravimo priežastys.

28. Informacija apie administracinės atitikties vertinimo reikalavimus atitikusias vietos projektų paraiškas skelbiama Strategijos vykdytojo interneto tinklapyje www.pakruojovvg.lt ir biuro patalpose skelbimų lentoje. Vietos projekto paraiškai atitikus visus administracinės atitikties reikalavimus, ji teikiama tinkamumo vertinimui.

VIII. TINKAMUMO SKIRTI LĖŠAS VIETOS PROJEKTUI ĮGYVENDINTI VERTINIMAS

29. Tinkamumo skirti lėšas vietos projektui įgyvendinti vertinimo metu nustatoma ar vietos projekto paraiška yra tinkama finansuoti pagal strategiją, nustatoma vietos projekto atitiktis tinkamumo reikalavimams (vietos projekto paraiškos atitiktis strategijoje numatytų priemonių ir veiklos sričių (jei taikoma) tikslams, pareiškėjo, partnerio (-ių) tinkamumas, vietos projekto išlaidų tinkamumas finansuoti bei paramos lyginamoji dalis nuo tinkamų išlaidų ir kita), kurie nustatomi specialiosiose taisyklėse pareiškėjams.

30. Tinkamumo skirti paramą vertinimo metu nustatomas maksimalus tinkamų finansuoti išlaidų dydis ir lyginamoji paramos dalis suapvalinta iki sveikųjų skaičių. Taip pat nustatoma pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM) suma, kuri apmokama pagal Taisyklių 32 punktą. Paramos dydis turi būti nustatomas kaip mažiausia projektui įgyvendinti būtina lėšų suma, įvertinus visų kitų finansavimo šaltinių panaudojimo galimybes. Tinkamų finansuoti išlaidų dalį, kurių nepadengia paramos lėšos, pareiškėjas privalo finansuoti pats. Jeigu dalis išlaidų yra nepagrįsta, Strategijos vykdytojas turi paprašyti pareiškėjo pagrįsti šių išlaidų tinkamumą finansuoti. Jei per nustatytą terminą pareiškėjas nepateikia prašomos informacijos arba jo pateikta informacija nepagrindžia išlaidų tinkamumo, vietos projekto paraiška atmetama. Apie tokį sprendimą Strategijos vykdytojas informuoja pareiškėją Taisyklių 36 punkte nustatyta tvarka. Jei per nustatytą terminą pareiškėjas nepateikia prašomos informacijos dėl išlaidų tinkamumo ir būtinumo arba jo pateikta informacija nepagrindžia išlaidų tinkamumo ir būtinumo, nepagrįstos išlaidos laikomos netinkamomis finansuoti.

31. Pridėtinės vertės mokesčių (toliau – PVM), kurių vietos projekto vykdytojas (išskyrus vietos projektų vykdytojus, nurodytus šių Taisyklių 32 punkte) pagal Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymą (Žin., 2002, Nr. 35–1271) turi ar galėtų turėti galimybę įtraukti į PVM atskaitą (net jei tokio PVM vietos projekto vykdytojas į atskaitą neįtraukė), visais atvejais yra netinkamas finansuoti iš paramos lėšų.

32. Kai vietos projekto vykdytojas yra valstybės arba savivaldybės institucija ar įstaiga, arba kitas viešasis juridinis asmuo, vykdamas valstybės ar savivaldybių veiklą, kaip ji apibrėžta Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 2 straipsnio 38 dalyje, PVM yra netinkamas finansuoti iš paramos lėšų. Tokiu atveju, PVM nuo apmokestinamosios prekių ir (ar) paslaugų, už kurias mokama iš EŽŪFKP ir bendrojo finansavimo lėšų, vertės, kurio vietos projekto vykdytojas pagal Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymą neturi ar negalėtų turėti galimybės įtraukti į PVM atskaitą, yra apmokamas iš šiam tikslui skirtų Ministerijos bendrųjų valstybės biudžeto asignavimų.

33. Tinkamumo skirti lėšas vietos projektui įgyvendinti vertinimas turi užtrukti ne ilgiau kaip 40 darbo dienų nuo vietos projekto paraiškos gavimo dienos, jeigu specialiosiose taisyklėse pareiškėjams nenurodyta kitaip. Į terminą neįskaičiuojamas laikas, kai pareiškėjas, vadovaudamasis Taisyklių 24 punkte nustatyta tvarka, šalina trūkumus.

34. Įvertinus tinkamumą skirti paramą, parengiama išvada, ar vietos projekto paraiška yra tinkama gauti paramą ir kokio maksimalaus dydžio parama bei kokia maksimali lyginamoji paramos dalis gali būti suteikta, taip pat nurodoma PVM suma, kuri apmokama pagal Taisyklių 32 punktą.

35. Jei Strategijos vykdytojas tinkamumo skirti paramą vertinimo metu nustato, kad projekto tinkamų finansuoti išlaidų dydis ir galimas maksimalus paramos dydis skiriasi nuo vietos projekto paraiškoje pateiktų projekto tinkamų finansuoti išlaidų ir prašomos paramos dydžių, iki sprendimo dėl vietos projekto paraiškos atrankos priėmimo Strategijos vykdytojas turi raštu apie tai informuoti pareiškėją ir suderinti su juo, ar jis sutinka įgyvendinti projektą su Strategijos vykdytojo nustatytais maksimalaus dydžio tinkamomis išlaidomis ir parama. Pareiškėjui nesutikus su Strategijos vykdytojo nustatytais maksimalaus dydžio tinkamomis išlaidomis ir parama, vietos projekto paraiška atmetama.

36. Apie priimtą sprendimą atmeti vietos projekto paraišką Strategijos vykdytojas registruotu laišku informuoja pareiškėją per 5 darbo dienas nuo tokio sprendimo priėmimo išsiųsdama jam raštą, kuriame nurodo vietos projekto paraiškos atmetimo priežastis.

37. Informacija apie tinkamumo skirti lėšas vietos projektams įgyvendinti vertinimo reikalavimus atitikusias vietos projektų paraiškas skelbiama Strategijos vykdytojo interneto tinklapyje www.pakruojovvg.lt ir biuro patalpose skelbimų lentoje.

IX. VIETOS PROJEKTO NAUDOS IR KOKYBĖS VERTINIMAS

38. Po tinkamumo skirti lėšas vietos projektui įgyvendinti vertinimo, vietos projektų naudos ir kokybės vertinimo etape įvertinama, kurie iš tinkamų finansuoti vietos projektų yra

naudingiausi, kuriuose atsispindi efektyviausias lėšų panaudojimas ir kurių vietos projektų įgyvendinimas yra geriausiai suplanuotas.

39. Vietos projektų nauda ir kokybė vertinama balais. Kiekvienam vertinimo kriterijui nustatomas didžiausias balų skaičius.

40. Jeigu vietos projektų naudos ir kokybės vertinimo metu kyla neaiškumų ar trūksta informacijos, Strategijos vykdytojas raštu vietos projekto paraiškos teikėjo prašo per nustatytą terminą (ne ilgesnį kaip 10 darbo dienų) pateikti paaiškinimus ar trūkstamą informaciją. Vietos projekto paraiškos teikėjui nepateikus trūkstamos informacijos arba jei vietos projekto paraiškos teikėjo pateikta informacija yra nepakankama, naudos ir kokybės vertinimo metu mažinamas atitinkamo vertinimo kriterijaus balų skaičius.

41. Informacija apie naudos ir kokybės vertinimo etapą perėjusias vietos projektų paraiškas skelbiama Strategijos vykdytojo interneto tinklapyje www.pakruojovvg.lt ir biuro patalpose skelbimų lentoje.

X. SPRENDIMAS DĖL LĖŠŲ VIETOS PROJEKTAMS ĮGYVENDINTI SKYRIMO

42. Sprendimą dėl paramos lėšų vietos projektui įgyvendinti ir PVM sumos, kuri pagal šių Taisyklių 32 punktą apmokama iš šiam tikslui skirtų Ministerijos bendrųjų valstybės biudžeto asignavimų, skyrimo priima Strategijos vykdytojo valdymo organas, turintis sprendimų priėmimo teisę. Šis sprendimas įsigalioja, kai Agentūra direktoriaus įsakymu jį patvirtina.

43. Strategijos vykdytojas apie įsigaliojusį – Agentūros patvirtintą – sprendimą skirti paramos lėšas vietos projektui įgyvendinti ir PVM sumą, kuri pagal šių Taisyklių 32 punktą apmokama iš šiam tikslui skirtų Ministerijos bendrųjų valstybės biudžeto asignavimų, raštu informuoja pareiškėją per 5 darbo dienas, kai jis gauna Agentūros sprendimą patvirtinti Strategijos vykdytojo priimtą sprendimą skirti lėšas vietos projektui įgyvendinti.

44. Jei Strategijos vykdytojas, Strategijos vykdytojo valdymo organo, turinčio sprendimų priėmimo teisę, susirinkimo dėl paramos lėšų vietos projektams ir PVM sumos, kuri pagal šių Taisyklių 32 punktą apmokama iš šiam tikslui skirtų Ministerijos bendrųjų valstybės biudžeto asignavimų, skyrimo metu, nusprendžia neskirti lėšų vietos projektui įgyvendinti, Strategijos vykdytojas per 5 darbo dienas po to, kai pasirašoma vietos projektų atrankos posėdžio protokolo nutariamoji dalis, tokiam pareiškėjui išsiunčia informacinį raštą su paaiškinimais.

45. Informacija apie priimtus ir įsigaliojusius – Agentūros patvirtintus – sprendimus skirti paramos lėšas vietos projektams įgyvendinti ir lėšas PVM, kuris pagal šių Taisyklių 32 punktą apmokamas iš šiam tikslui skirtų Ministerijos bendrųjų valstybės biudžeto asignavimų, skelbiama

Agentūros interneto tinklalapyje www.nma.lt, taip pat Strategijos vykdytojo interneto tinklalapyje www.pakruojovvg.lt ir biuro patalpose skelbimų lentoje.

XI. VIETOS PROJEKTŲ VYKDYMO SUTARČIŲ SUDARYMAS

46. Įsigaliojus sprendimui skirti lėšas vietos projektui įgyvendinti – Agentūrai, Agentūros direktoriaus įsakymu, patvirtinus Strategijos vykdytojo sprendimus skirti lėšas vietos projektams įgyvendinti, Strategijos vykdytojas parengia trišalės vietos projekto vykdymo sutarties projektą, jeigu specialiosiose taisyklėse pareiškėjams nenurodyta kitaip.

47. Strategijos vykdytojas, gavęs Agentūros sprendimą:

47.1. jeigu vietos projekto vykdymo sutarties rengimui reikalingi papildomi duomenys ir (arba) dokumentai, per 3 darbo dienas, jeigu specialiosiose taisyklėse pareiškėjams nenurodyta kitaip, Strategijos vykdytojas išsiunčia paštu (registruotu laišku) pareiškėjui informacinį laišką, kuriame prašo per 10 darbo dienų nuo informacinio laiško gavimo dienos pateikti papildomus duomenis ir (arba) dokumentus. Pareiškėjui juos atsiuntus, per 10 darbo dienų Strategijos vykdytojas pagal Strategijos vykdytojo patvirtintą pavyzdinės vietos projekto vykdymo sutarties formą parengia vietos projekto vykdymo sutarties projektą.

47.2. jeigu vietos projekto vykdymo sutarties rengimui papildomi duomenys ir (arba) dokumentai nereikalingi, per 10 darbo dienų Strategijos vykdytojas pagal Strategijos vykdytojo patvirtintą pavyzdinės vietos projekto vykdymo sutarties formą parengia vietos projekto vykdymo sutarties projektą.

48. Vietos projekto vykdymo sutartis suderinama tarp šalių (Agentūros, vietos projekto vykdytojo ir Strategijos vykdytojo).

49. Pasiūlymo pasirašyti vietos projekto vykdymo sutartį galiojimo terminas – 10 darbo dienų, jei pasirašančios šalys nenurodo svarbių priežasčių pratęsti šio termino. Terminas pradedamas skaičiuoti nuo tada, kai pareiškėjas ir Agentūra gauna Strategijos vykdytojo pranešimą, kad vietos projekto vykdymo sutarties projektas yra suderintas tarp šalių. Jei pareiškėjas per nustatytą terminą vietos projekto vykdymo sutarties nepasirašo, lėšos vietos projektui įgyvendinti neskiriamos. Strategijos vykdytojas apie tai per 10 darbo dienų informuoja Agentūrą.

50. Vietos projekto vykdymo sutartis įsigalioja tą dieną, kai šalys ją pasirašo.

51. Prieš pasirašydamas vietos projekto vykdymo sutartį pareiškėjas vietos projekto įgyvendinimo lėšoms turi atsidaryti banke atskirą sąskaitą.

52. Pareiškėjas, pasirašęs vietos projekto vykdymo sutartį, tampa vietos projekto vykdytoju.

53. Vietos projekto vykdytojas ir (arba) partneris (-iai) įsipareigoja, jei yra draudimo paslaugų galimybių, apdrausti ilgalaikį turta, kuriam įsigyti ar sukurti bus panaudotos lėšos vietos projektui įgyvendinti, ne trumpesniai kaip penkerių metų laikotarpiui nuo vietos projekto vykdymo sutarties pasirašymo: vietos projekto įgyvendinimo laikotarpiui – didžiausiu turto atkuriamosios vertės draudimu nuo visų galimų rizikos atvejų, o įgyvendinus vietos projektą – likutinei vertei, atsižvelgiant į atitinkamos rūšies turto naudojimo laiką ir taikomas turto nusidėvėjimo normas.

54. Per penkerių metų laikotarpį nuo vietos projekto vykdymo sutarties pasirašymo dienos be rašytinio Strategijos vykdytojo ir Agentūros sutikimo negalimi esminiai projekte numatytos veiklos pakeitimai, kurie:

54.1. paveiktų jos pobūdį ir sąlygas arba suteiktų pernelyg didelį pranašumą privačiam ar viešajam juridiniam asmeniui;

54.2. įvyktų dėl paramos lėšomis įgyto turto nuosavybės pobūdžio pasikeitimo arba dėl gamybinės veiklos nutraukimo ar perkėlimo į kitą vietą.

55. Vietos projekto vykdymo sutartys gali būti sudaromos iki 2015 m. birželio 1 d. Visi su vietos projekto įgyvendinimu susiję išlaidų apmokėjimo įrodymo bei išlaidų pagrindimo įrodymo dokumentai turi būti išrašyti, mokėjimo prašymai pateikti iki 2015 m. rugpjūčio 31 d.

56. Informacija apie pasirašytas vietos projektų vykdymo sutartis skelbiama interneto tinklapyje www.pakruojovvg.lt ir biuro patalpose skelbimų lentoje.

XII. PIRKIMO PROCEDŪROS

57. Vietos projekto vykdytojai, kurie yra perkančiosios organizacijos, prekes, paslaugas ar darbus, kuriems įsigyti suteikiama parama, turi įsigyti laikydamiesi Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (Žin., 1996, Nr. 84-2000; 2006, Nr. 4-102) nuostatų.

58. Vietos projektų vykdytojai, kuriems netaikomos Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo nuostatos, prekių, paslaugų ar darbų, kuriems nėra nustatyti didžiausieji įkainiai, pirkimą turi organizuoti vadovaudamiesi Projekto vykdytojo, pretenduojančio gauti paramą iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemones, prekių, paslaugų ar darbų pirkimų taisyklėmis.

59. Rekomenduojama, kad vietos projekto vykdytojas, numatantis organizuoti viešuosius pirkimus, išskyrus pirkimus, atliekamus taikant viešųjų supaprastintų pirkimų procedūrą, atsižvelgdamas į preliminarų viešųjų pirkimų organizavimo grafiką, iš anksto pateiktą Strategijos vykdytojui ir suderintą su juo tokią informaciją:

59.1. pasirinktą viešojo pirkimo procedūrą ir motyvus dėl tokios procedūros pasirinkimo;

59.2. viešojo pirkimo skelbimo turinį ir pirkimo dokumentus.

60. Įvykdęs viešojo pirkimo procedūrą, išskyrus pirkimus, atliekamus taikant viešųjų supaprastintų pirkimų procedūrą, vietos projekto vykdytojas privalo pateikti Strategijos vykdytojui informaciją apie pirkimo procedūros rezultatus ir suderinti su ja viešojo pirkimo–pardavimo sutarties projektą.

61. Vietos projektų vykdytojais, numatantys organizuoti viešuosius pirkimus, atliekamus taikant viešųjų supaprastintų pirkimų procedūrą, iš anksto turi suderinti su Strategijos vykdytoju dokumentus:

61.1. kvietimas pateikti pasiūlymą;

61.2. sąlygos arba techninė specifikacija;

61.3. pasiūlymo forma;

61.4. įvykdę viešojo pirkimo procedūrą, suderinti pirkimo–pardavimo sutarties projektą.

62. Vietos projektų vykdytojams, vykdančioms pirkimus pagal Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymą, išskyrus pirkimus atliekamus elektroniniu būdu arba per CPO (CPO funkcijas atlieka CPVA) nekompensuojama daugiau nei nustatytas didžiausias įkainis (jeigu toks yra).

63. Vietos projektų išlaidos, kurios bus patirtos pagal prekių, paslaugų ar darbų pirkimo sutartis, sudarytas nesilaikant šiame taisyklių skirsnyje nurodytų reikalavimų, laikomos netinkamomis finansuoti.

XIII. VIETOS PROJEKTO VYKDYTOJO MOKĖJIMO PRAŠYMŲ PATEIKIMAS, VERTINIMAS IR TVIRTINIMAS

64. Vietos projekto vykdytojas po kiekvieno vietos projekto įgyvendinimo etapo, kaip numatyta vietos projekto vykdymo sutartyje, pateikia mokėjimo prašymą. Jeigu vietos projekto vykdymo sutartis nesudaroma, mokėjimo prašymas teikiamas kartu su vietos projekto paraiška, jei pareiškėjas iki vietos projekto paraiškos pateikimo patyrė ir apmokėjo dalį ar visas su vietos projekto įgyvendinimu susijusias išlaidas, kurioms finansuoti prašo skirti paramą arba po kiekvieno vietos projekto įgyvendinimo etapo, kaip numatyta vietos projekto paraiškoje. Mokėjimo prašymų skaičius neribojamas, jeigu specialiosiose taisyklėse pareiškėjams nenurodyta kitaip.

65. Mokėjimo prašymo forma (specialiųjų taisyklių pareiškėjams priedas) ir informacija apie pridedamus dokumentus tvirtinama Strategijos vykdytojo valdybos 2011 m. kovo 3 d. posėdžio protokolu Nr. V- 4 ir skelbiama interneto tinklapyje www.pakruojovvg.lt.

66. Vietos projekto vykdytojo mokėjimo prašymus kartu su reikalaujamais priedais priima ir registruoja Strategijos vykdytojas.

67. Vietos projekto vykdytojas turi pateikti vieną mokėjimo prašymo originalą, pažymėtą spaudu ORIGINALAS, ir vieną kopiją, pažymėtą spaudu KOPIJA, pridedamų dokumentų originalus ir Strategijos vykdytojo darbuotojo arba notaro patvirtintas kopijas. Dokumentų originalai, kurie pažymėti atitinkamu spaudu, gražinami vietos projekto vykdytojui, o patvirtintos spaudu TIKRA kopijos pasiliekomos. Mokėjimo prašymą turi įteikti vietos projekto vykdytojas asmeniškai ar per įgaliotą asmenį, kitais būdais (pvz., paštu, faksu arba elektroniniu paštu) arba kitais adresais pateikti mokėjimo prašymai nebus priimami.

68. Kartu su mokėjimo prašymais vietos projekto vykdytojas pateikia ataskaitinio laikotarpio išlaidų pagrindimo bei išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentus ir (arba) jų patvirtintas kopijas. Visos projekto išlaidos turi būti patvirtintos apskaitos dokumentais, turinčiais visus Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo (Žin., 2001, Nr. 99-3515) 13 straipsnyje nustatytus apskaitos dokumentų rekvizitus.

69. Vietos projektų vykdytojų atsiskaitymai su tiekėjais turi vykti tik per finansines institucijas.

70. Mokėjimo prašymas ir jo priedai turi būti užpildyti lietuvių kalba. Kita kalba užpildytas mokėjimo prašymas bei jo priedai nebus priimami.

71. Pavėluotai pateikus mokėjimo prašymą, taikomos sankcijos, nustatytos šių Taisyklių XVII skyriuje ir (arba) vietos projekto vykdymo sutartyje. Pavėluotai teikiami mokėjimo prašymai priimami 60 darbo dienų nuo vietos projekto vykdymo sutartyje numatytų terminų, jeigu specialiosiose taisyklėse pareiškėjams nenurodyta kitaip. Vėliau pateikti mokėjimo prašymai nepriimami, išskyrus šių Taisyklių 72 punkte numatytus atvejus.

72. Mokėjimo prašymą pateikus pavėluotai dėl nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybių, vietos projekto vykdytojas turi Strategijos vykdytojui raštu paaiškinti vėlavimo priežastis ir pateikti dokumentus, pagrindžiančius vėlavimo priežastis.

73. Jeigu vietos projekto vykdytojas dėl pateisinamų priežasčių nori pratęsti mokėjimo prašymo teikimo terminą arba pakeisti paramos objektų paskirstymą tarp paramos dalių, jis iki vietos projekto vykdymo sutartyje ar vietos projekto paraiškoje nustatyto atitinkamo termino pabaigos turi Strategijos vykdytojui pateikti argumentuotą prašymą dėl termino pratęsimo arba dėl paramos objektų paskirstymo tarp paramos dalių.

74. Po vietos projekto vykdytojo mokėjimo prašymo pateikimo Strategijos vykdytojas atlieka mokėjimo prašymo administracinės atitikties tikrinimą, kurio metu nustatoma, ar pateikti visi reikalingi dokumentai, ar mokėjimo prašymas tinkamai užpildytas. Strategijos vykdytojas vietos projekto vykdytojo mokėjimo prašymo administracinę atitiktį įvertina ir mokėjimo prašymą perduoda Šiaulių TERPAS ne vėliau kaip per 10 kalendorinių dienų nuo mokėjimo prašymo gavimo Strategijos vykdytojo buveinėje dienos (į terminą neįskaičiuojamas laikas, per kurį pagal taisyklių 75 punktą

vietos projekto vykdytojas šalina mokėjimo prašymo trūkumus arba taisyklių 100 punkto nustatyta tvarka atliekama vietos projekto patikra).

75. Jeigu vietos projekto vykdytojo pateiktas mokėjimo prašymas netinkamai užpildytas, trūksta duomenų, pateikti ne visi reikalaujami dokumentai, jam Strategijos vykdytojas siunčia arba įteikia pranešimą apie mokėjimo prašymo administracinės atitikties tikrinimo metu nustatytus trūkumus. Jiems pašalinti vietos projekto vykdytojui nustatomas terminas (iki 10 darbo dienų, kai sudaroma vietos projekto vykdymo sutartis, iki 5 darbo dienų, kai vietos projekto vykdymo sutartis nesudaroma) nuo pranešimo įteikimo (pranešimas laikomas įteiktu praėjus 7 darbo dienoms nuo jo išsiuntimo paštu registruotu laišku arba įteikus asmeniškai pasirašytinai). Atsižvelgiant į trūkstamos informacijos ar dokumentų specifiką, gali būti nustatytas ilgesnis terminas (tačiau ne ilgesnis kaip 30 kalendorinių dienų, kai sudaroma vietos projekto vykdymo sutartis ir ne ilgesnis kaip 20 kalendorinių dienų, kai vietos projekto vykdymo sutartis nesudaroma). Per nustatytą laiką nepateikus reikiamų dokumentų ar nepatikslinus duomenų, siunčiamas antras pranešimas, į kurį neatsakius, mokėjimo prašymas yra vertinamas pagal turimus duomenis. Atlikęs mokėjimo prašymo administracinės atitikties tikrinimą (ir po patikros vietoje, jei ji buvo atlikta), Strategijos vykdytojas mokėjimo prašymus kartu su pridedamais dokumentais ir Strategijos vykdytojo užpildytais darbo dokumentais perduoda Šiaulių TERPAS kitam vertinimo etapui.

76. Vietos projekto vykdytojo mokėjimo prašymo tinkamumą vertina, visus vietos projekto išlaidų apmokėjimo įrodymo bei išlaidų pagrindimo dokumentus tikrina bei tinkamas finansuoti vietos projekto išlaidas nustato Agentūra. Jeigu Agentūra negali įvertinti išlaidų tinkamumo finansuoti dėl pateiktos ne visos informacijos, pavyzdžiui, pridėti ne visi išlaidų pagrindimo bei išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentai ir (arba) išlaidų tinkamumui finansuoti įvertinti būtina patikra projekto įgyvendinimo vietoje, Agentūra paprašo vietos projekto vykdytojo pateikti trūkstamą informaciją ir (arba) atlieka patikrą vietoje arba patvirtina tinkamą finansuoti tik išlaidų sumą, dėl kurios vietos projekto vykdytojo pateikė išlaidas pagrindžiančius bei išlaidų apmokėjimą įrodančius dokumentus. Likusi išlaidų dalis nekompensuojama ir apie tai Agentūra informuoja vietos projekto vykdytoją. Jeigu nebuvo laiku pateikti būtini išlaidų pagrindimo ir (arba) išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentai, išlaidos gali būti pripažintos tinkamomis finansuoti vietos projekto vykdytojui pateikus kitus mokėjimo prašymus ir pridėjus reikiamų išlaidų pagrindimo ir išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentų kopijas.

77. Jeigu vertinant mokėjimo prašymą kyla įtarimų, kad dokumentuose pateikta netiksli, neišsami ar klaidinanti informacija, turi būti atlikta užsakomoji patikra vietoje. Jeigu nustatoma, kad vietos projekto vykdytojas sąmoningai pateikė klaidingą informaciją, vietos projekto vykdytojui taikomos Taisyklių XVII skyriuje numatytos sankcijos.

78. Įvertinusi mokėjimo prašymus, Agentūra pagal poreikį rengia ir Ministerijai teikia pinigų užsakymo paraiškas pagal Ministerijos nustatytą lėšų išmokėjimo tvarką ir patvirtintą pinigų užsakymo paraiškos formą. Tuo atveju, kai sudaroma vietos projekto vykdymo sutartis, Agentūra turi įvertinti mokėjimo prašymą ir Ministerijai pateikti pinigų užsakymo paraiškas per 40 darbo dienų nuo mokėjimo prašymo gavimo Šiaulių TERPAS datos. Tuo atveju, kai vietos projekto vykdymo sutartis nesudaroma, Agentūra turi įvertinti mokėjimo prašymą ir Ministerijai pateikti pinigų užsakymo paraiškas per 20 darbo dienų nuo mokėjimo prašymo gavimo Šiaulių TERPAS datos. Į šiuos terminus neįskaičiuojamas paklausimų vietos projekto vykdytojui bei patikrų vietoje atlikimo laikas. Avansinį mokėjimo prašymą Agentūra turi įvertinti ir Ministerijai pateikti pinigų užsakymo paraiškas per 15 darbo dienų nuo mokėjimo prašymo gavimo Šiaulių TERPAS datos, jeigu specialiosiose taisyklėse pareiškėjams nenurodyta kitaip.

79. Remdamasi Agentūros pateiktomis pinigų užsakymo paraiškomis, Ministerijai rengia ir Finansų ministerijai teikia mokėjimo paraiškas valstybės išdui dėl lėšų pervedimo į Agentūros nurodytą sąskaitą.

80. Gavusi lėšas, Agentūra per 5 darbo dienas jas pveda vietos projekto vykdytojui.

XIV. LĖŠŲ VIETOS PROJEKTAMS ĮGYVENDINTI IŠMOKĖJIMO TVARKA

81. Tinkamoms finansuoti išlaidoms apmokėti taikomas išlaidų kompensavimo su avanso mokėjimu ir išlaidų kompensavimo būdai, jeigu specialiosiose taisyklėse pareiškėjams nenurodyta kitaip.

82. Išlaidų kompensavimo mokėjimo būdas gali būti taikomas juridinių ir fizinių asmenų vietos projektams.

83. Išlaidų kompensavimo su avanso mokėjimu būdas gali būti taikomas juridinių asmenų, kurių veiklą reglamentuoja Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymas, Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymas arba Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos fondų įstatymas (Žin., 1996, Nr. 32-787; 2004, Nr. 7-128), kitų juridinių ir fizinių asmenų įgyvendinamiems viešojo pobūdžio (nepelno) vietos projektams.

84. Pagal išlaidų kompensavimo su avansu mokėjimo būdą:

84.1. pasirašius vietos projekto vykdymo sutartį vietos projekto vykdytojas Strategijos vykdytojui teikia avanso mokėjimo prašymą, šis jį perduoda Šiaulių TERPAS. Agentūra išmoka avansą vietos projekto vykdytojui;

84.2. avanso dydis vietos projekto vykdytojui negali būti didesnis nei:

84.2.1. 20 procentų paramos lėšų vietos projektui įgyvendinti sumos. Jei pagal Taisyklių 32 punktą vietos projekto vykdytojui numatyta finansuoti PVM suma, avanso dydis negali būti

didesnis nei 20 proc. paramos įskaitant PVM, kuris pagal Taisyklių 32 punktą apmokamas iš šiam tikslui skirtų Ministerijos bendrųjų valstybės biudžeto asignavimų, sumos;

84.2.2. 40 procentų paramos lėšų vietos projektui įgyvendinti sumos, jeigu paramos gavėjas pateikia finansų institucijos arba lygiavertę garantiją, atitinkančią 110 procentų prašomo avanso sumos. Jei pagal taisyklių 32 punktą vietos projekto vykdytojui numatyta finansuoti PVM suma, avanso dydis negali būti didesnis nei 40 proc. paramos įskaitant PVM, kuris pagal taisyklių 32 punktą mokamas iš šiam tikslui skirtų Ministerijos bendrųjų valstybės biudžeto asignavimų, sumos. Išimtis taikoma įgyvendinant vietos projektus iki 25 000 Lt (neįskaitant PVM) galimoms veikloms, atitinkančioms Programos, Programos 3 krypties ir Strategijos vykdytojo tikslus, tačiau nesusijusioms su investicijomis į nekilnojamąjį turtą ar ilgalaikio turto įsigijimu.

84.3. gavęs avansą, vietos projekto vykdytojas pradeda įgyvendinti vietos projektą ir pirmąjį mokėjimo prašymą kartu su ataskaitinio laikotarpio išlaidų pagrindimo bei išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentais ir (arba) jų patvirtintomis kopijomis teikia Strategijos vykdytojui ne vėliau kaip po 3 mėnesių nuo avanso gavimo dienos, jeigu specialiosiose taisyklėse pareiškėjams nenurodyta kitaip. Jeigu per 3 mėnesius nuo avanso gavimo dienos vietos projekto vykdytojas nepradeda įgyvendinti vietos projekto ir nepatiria išlaidų, jis, praėjus 3 mėnesiams, per 5 darbo dienas, jeigu specialiosiose taisyklėse pareiškėjams nenurodyta kitaip, privalo grąžinti avansą Agentūrai.

85. Pagal išlaidų kompensavimo mokėjimo būdą vietos projekto vykdytojas pradeda įgyvendinti vietos projektą iš nuosavų lėšų ir vietos projekto vykdymo sutartyje arba vietos projekto paraiškoje nustatytu periodiškumu Strategijos vykdytojui teikia mokėjimo prašymus, kuriuose deklaruoja projekto įgyvendinimo metu patirtas ir apmokėtas išlaidas, pridėdamas išlaidų pagrindimo ir išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentus.

86. Mažiausia prašoma kompensuoti lėšų vietos projektui įgyvendinti suma, nurodyta kiekviename mokėjimo prašyme, išskyrus paskutinįjį mokėjimo prašymą, negali būti mažesnė nei 10 000 Lt. Šis ribojimas netaikomas vietos projektams, kurių prašoma paramos suma neviršija 25 tūkst. Lt (neįskaitant PVM).

87. Vietos projekto vykdytojas, vadovaudamasis šių Taisyklių ir Specialiųjų taisyklių pareiškėjams nuostatomis, vietos projekto vykdymo sutartyje arba vietos projekto paraiškoje nustatytu periodiškumu teikia Strategijos vykdytojui mokėjimo prašymus.

88. Vietos projektas finansuojamas iš paramos strategijai įgyvendinti lėšų ir vietos projekto vykdytojo ir (arba) vietos projekto vykdytojo partnerio (-ių) (toliau – partneris) (jeigu vietos projektas teikiamas kartu su partneriu (-iais) lėšų.

89. Nepanaudojus visos skirtos paramos sumos dėl sumažėjusių projekte numatytų išlaidų vertės, vietos projekto vykdytojas gali numatyti padaryti tiesiogiai su vykdoma veikla susijusias tinkamas finansuoti išlaidas.

XV. VIETOS PROJEKTŲ ĮGYVENDINIMO ATASKAITŲ RENGIMAS IR TEIKIMAS

90. Vietos projekto vykdytojas teikia Strategijos vykdytojui šias vietos projekto įgyvendinimo ataskaitas (1; 3 priedai):

91.1. vietos projekto įgyvendinimo laikotarpiu, likus ne mažiau kaip 30 kalendorinių dienų iki kalendorinių metų pabaigos – informaciją apie vietos projekto įgyvendinimo eigą tuo atveju, jeigu vietos projekto įgyvendinimo laikas yra ne ilgesnis nei vieneri metai, galutinę vietos projekto įgyvendinimo ataskaitą šių Taisyklių 91.2 punkte nustatyta tvarka;

91.2. kartu su galutiniu mokėjimo prašymu – galutinę vietos projekto įgyvendinimo ataskaitą.

92. Ataskaitoje apie vietos projekto įgyvendinimo eigą arba galutinėje vietos projekto įgyvendinimo ataskaitoje:

92.1. pateikiama vietos projekto įgyvendinimo santrauka, išdėstoma vietos projekto metu įgyvendinama veikla ir pasiekti rezultatai;

92.2. apibendrinami iškilę sunkumai ir priemonės, kurių buvo imtasi jiems spręsti;

92.3. apibendrinami atlikti pirkimai;

92.4. pateikiama finansinė ataskaita pagal atskirus finansavimo šaltinius: nurodomos planuotos bei faktinės kiekvieno šaltinio lėšos ir visos padarytos tinkamos finansuoti vietos projekto išlaidos;

92.5. pateikiama informacija apie nemokamo savanoriško darbo atlikimo faktą ir eigą;

92.6. pateikiama informacija apie įgyvendintas informavimo ir viešinimo priemones, susijusias su įgyvendinamu vietos projektu;

92.7. aprašomos veiklos tęstinumo galimybės: kaip planuojama naudoti vietos projekto rezultatus, kas bus atsakingas už jų naudojimą, kaip bus užtikrinta vietos projekto rezultatų sklaida.

93. Strategijos vykdytojas, gavęs informaciją apie vietos projekto įgyvendinimo eigą arba galutinę vietos projekto įgyvendinimo ataskaitą, per 20 darbo dienų ją išnagrinėja ir nustato, ar vietos projekto vykdytojas laikosi vietos projekto vykdymo sutartyje nustatytų sąlygų.

94. Patikrinęs ir įvertinęs informaciją apie vietos projekto įgyvendinimo eigą arba galutinę vietos projekto įgyvendinimo ataskaitą, Strategijos vykdytojas gali:

94.1. ją patvirtinti;

94.2. paprašyti vietos projekto vykdytojo per nustatytą terminą pateikti papildomą informaciją ir (arba) nuspręsti atlikti vietos projekto patikrą vietoje;

94.3. atmesti, išdėstydamas atmetimo motyvus, ir nustatyti terminą, per kurį vietos projekto vykdytojas turi ištaisyti pateiktos informacijos apie vietos projekto įgyvendinimo eigą arba galutinės vietos projekto įgyvendinimo ataskaitos ir (arba) vietos projekto įgyvendinimo trūkumus ir pateikti naują informaciją apie vietos projekto įgyvendinimo eigą arba naują galutinę vietos projekto įgyvendinimo ataskaitą.

95. Jeigu vietos projekto vykdytojas laiku nepateikia informacijos apie vietos projekto įgyvendinimo eigą arba galutinės vietos projekto įgyvendinimo ataskaitos, Strategijos vykdytojas apie tai raštu primena vietos projekto vykdytojui ir nustato terminą atitinkamai informacijai arba ataskaitai pateikti. Vietos projekto vykdytojas gali raštu prašyti pratęsti informacijos arba ataskaitos pateikimo terminą, nuroydamas priežastis.

96. Jeigu vietos projekto vykdytojas informacijos apie vietos projekto įgyvendinimo eigą arba galutinės vietos projekto įgyvendinimo ataskaitos laiku nepateikia ir po priminimo, arba Strategijos vykdytojas ją atmeta 3 kartus, Strategijos vykdytojas gali inicijuoti vietos projekto įgyvendinimo sustabdymą, vietos projekto vykdymo sutarties nutraukimą ir (arba) suteiktų lėšų vietos projektui įgyvendinti ar jų dalies gražinimą.

XVI. VIETOS PROJEKTŲ PATIKROS

97. Strategijos vykdytojas atlieka kiekvieno vietos projekto patikrą jo įgyvendinimo vietoje mažiausiai vieną kartą per vietos projekto įgyvendinimo laikotarpį. Vietos projektų patikras, susijusias su įnašo natūra – nemokamo savanoriško darbo tikrinimu, atlieka Strategijos vykdytojas, jeigu specialiosiose taisyklėse pareiškėjams nenurodyta kitaip. Jei Strategijos vykdytojas bent kartą neatliks vietos projekto patikros jo įgyvendinimo vietoje, jeigu specialiosiose taisyklėse pareiškėjams nenurodyta kitaip, vietos projekto vykdytojui negali būti išmokėta galutinė lėšų vietos projektui įgyvendinti suma. Strategijos vykdytojas ir Agentūra penkerius metus nuo vietos projektų vykdymo sutarties pasirašymo dienos turi teisę tikrinti, ar vietos projekto vykdytojas po vietos projekto įgyvendinimo laikosi vietos projektų vykdymo sutartyje numatytų sąlygų. Agentūros atliekamų patikrų vietoje atlikimo tvarka numatyta Programos administravimo taisyklėse.

98. Bet kuriame vietos projekto paraiškos vertinimo ir (arba) mokėjimo prašymo administravimo etape gali būti atliekama vietos projekto patikra vietoje. Vietos projekto patikros vietoje metu tikrinami pareiškėjo ir (arba) vietos projekto vykdytojo, ir (arba) partnerio (-ių) vietos projekto paraiškoje ir jos prieduose, mokėjimo prašyme (-uose), vietos projektų įgyvendinimo ataskaitoje (-ose) pateikti duomenys ir jų atitiktis tikrovei.

99. Jeigu vietos projekto vykdytojas ir (arba) partneris (-iai) nesudaro sąlygų ar neleidžia asmenims, turintiems teisę audituoti ir kontroliuoti, kaip yra vykdomas vietos projektas, apžiūrėti vietoje ir (arba) patikrinti, kaip įgyvendinamas vietos projektas ir (arba), kaip vykdoma veikla po lėšų vietos projektui įgyvendinti skyrimo ir (arba) vietos projekto pabaigos, tai laikoma lėšų vietos projektui įgyvendinti gavimo ir naudojimo sąlygų pažeidimu.

100. Strategijos vykdytojas gali atlikti planines ir neplanines vietos projektų patikras jų įgyvendinimo vietose:

100.1. planines vietos projektų patikras jų įgyvendinimo vietose Strategijos vykdytojas turi atlikti pagal planą, atsižvelgdamas į kiekvieno vietos projekto įgyvendinimo eigą ir nustatytus vietos projekto įgyvendinimo sunkumus;

100.2. neplanines vietos projektų patikras jų įgyvendinimo vietose Strategijos vykdytojas privalo atlikti įtarus, kad pareiškėjo arba vietos projekto vykdytojo teikiama informacija yra netiksli, neišsami arba klaidinanti.

103. Vietos projekto patikra jo įgyvendinimo vietoje neturi trukdyti įgyvendinti vietos projekto. Strategijos vykdytojas gali tikrinti pareiškėjo arba vietos projekto vykdytojo ūkinę veiklą tik tiek, kiek ji yra susijusi su tikrinamo vietos projekto įgyvendinimu. Vietos projektų patikras jų įgyvendinimo vietose gali atlikti vienas arba keli Strategijos vykdytojo paskirtas (-i) asmuo (-ys) ir (arba) Agentūros atstovai.

104. Jei išankstinis pareiškėjo arba vietos projekto vykdytojo informavimas apie planuojamą vietos projekto patikrą jo įgyvendinimo vietoje gali turėti neigiamos įtakos būsimiems vietos projekto patikros vietoje rezultatams, Strategijos vykdytojas vietos projekto patikrą jo įgyvendinimo vietoje gali atlikti prieš tai iš anksto neinformavęs pareiškėjo arba vietos projekto vykdytojo.

105. Atlikdamas vietos projekto patikrą jo įgyvendinimo vietoje, Strategijos vykdytojo paskirtas (-i) asmuo (-enys) pildo vietos projekto patikros vietoje ataskaitą (2 priedas). Vietos projekto patikros metu, vietos projekto įgyvendinimo vietoje, tikrinama:

105.1. ar vietos projekto paraiškoje, mokėjimo prašymuose ir vietos projekto įgyvendinimo ataskaitose nurodyta informacija yra teisinga;

105.2. ar atlikti darbai, suteiktos paslaugos ir įsigytos prekės, už kurias vietos projekto vykdytojas atsiskaitė Agentūrai;

105.3. ar pareiškėjui pervestos paramos lėšos yra pagrįstos apskaitos ar kitais dokumentais, saugomais pareiškėjo;

105.4. ar pareiškėjas įgyvendina informavimo ir viešinimo priemones, susijusias su įgyvendinamu vietos projektu, nurodytas Taisyklių 130 punkte;

105.5. ar pareiškėjo mokėjimo prašymuose nurodytos išlaidos ir jų patyrimo laikas atitinka specialiosiose taisyklėse pareiškėjams išdėstytas nuostatas ir patvirtintą strategiją ir paraišką, taip pat faktiškai atliktus darbus, gautas prekes ar suteiktas paslaugas;

105.6. ar nemokamas savanoriškas darbas atliekamas vadovaujantis specialiosiose taisyklėse pareiškėjams nustatytais reikalavimais;

105.7. ar nepasikeitė duomenys, turintys įtakos nustatant lėšų, skiriamų vietos projektui įgyvendinti, poreikį;

105.8. ar vietos projekto vykdytojas atskirai tvarko vietos projekto apskaitą;

105.9. ar vietos projekto vykdytojas tvarko ir saugo dokumentus, susijusius su vietos projektu, kaip to reikalauja šios taisyklės ir kiti Lietuvos Respublikos teisės aktai;

105.10. ar nėra padaryta ES ir nacionalinių teisės aktų pažeidimų vietos projekto vykdytojui naudojant vietos projektui įgyvendinti skirtas lėšas;

105.11. ar vietos projekto vykdytojas laikosi vietos projekto vykdymo sutarties specialiujų sąlygų (jeigu jos yra nustatytos).

106. Atlikęs vietos projekto patikrą jo įgyvendinimo vietoje Strategijos vykdytojo paskirtas asmuo turi parengti vietos projekto patikros jo įgyvendinimo vietoje ataskaitą. Vietos projekto patikros jo įgyvendinimo vietoje ataskaitoje turi būti pateikiami vietos projekto patikros jo įgyvendinimo vietoje rezultatai, išvados ir rekomendacijos dėl tolesnio vietos projekto įgyvendinimo, prireikus nustatomi privalomi vietos projekto vykdytojui nurodymai ir siūlymai dėl tolesnių veiksmų. Tinkamai užpildytą, atliktos vietos projekto patikros vietoje, ataskaitą Strategijos vykdytojas pateikia Agentūrai.

107. Vietos projekto patikros jo įgyvendinimo vietoje metu nustačius neesminių neatitikimų, kurie nepažeidžia vietos projekto vykdymo sutarties ir gali būti ištaisyti vietos projekto vykdytojo, Strategijos vykdytojas turi suformuluoti reikalavimus vietos projekto vykdytojui ir nustatyti terminą, per kurį šie reikalavimai turi būti įvykdyti. Apie reikalavimus ir jų įvykdymo terminus Strategijos vykdytojas turi raštu informuoti vietos projekto vykdytoją. Apie reikalavimų įvykdymą vietos projekto vykdytojas Strategijos vykdytojui turi atsiskaityti raštu. Strategijos vykdytojas informaciją apie reikalavimų įvykdymą perduoda Agentūrai.

108. Nustačius vietos projekto vykdymo sutarties pažeidimų, Agentūrai rekomendavus, Strategijos vykdytojas turi teisę sustabdyti mokėjimų vietos projekto vykdytojui procedūras iki bus ištaisyti pažeidimai arba sumažinti lėšų vietos projektui įgyvendinti dydį, arba nutraukti vietos projekto vykdymo sutartį ir (arba) pareikalauti vietos projekto vykdytojo grąžinti jau išmokėtas lėšas arba jų dalį.

109. Strategijos vykdytojas, atlikęs vietos projekto patikrą jo įgyvendinimo vietoje, privalo pareiškėją ar vietos projekto vykdytoją, ar partnerį (-ius) supažindinti su vietos projekto patikros vietoje ataskaita ir paprašyti, kad pareiškėjas ar vietos projekto vykdytojas ir(ar) partneris

(-iai) pasirašytų, kad susipažino. Vietos projekto vykdytojas, pasirašydamas vietos projekto patikros vietoje ataskaitą, turi teisę joje pateikti paaiškinimus ir (arba) išreikšti nesutikimą.

110. Jei Strategijos vykdytojo atstovas, atlikęs vietos projekto patikrą vietoje, įtaria, kad pareiškėjo ar vietos projekto vykdytojo pažeidimai yra nusikalstamo pobūdžio, jie nedelsdami, bet ne vėliau kaip per 2 darbo dienas po vietos projekto patikros vietoje atlikimo, informuoja Agentūrą. Agentūra per 3 darbo dienas apie tai informuoja Ministeriją, teisėsaugos institucijas. Jeigu įtarimai kyla vietos projekto paraiškos vertinimo metu, o vietos projekto paraiška atiduodama tirti specialiosioms tarnyboms, vietos projekto paraiškos vertinimas turi būti atidėtas iki specialiųjų tarnybų išvadų ar pozicijos pateikimo.

XVII. VIETOS PROJEKTŲ VYKDYTOJAMS TAIKOMOS SANKCIJOS

111. Vietos projekto vykdytojui nesilaikant paramos suteikimo reikalavimų ir (arba) pažeidžiant paramos gavimo ir naudojimo sąlygas ir (arba) nesilaikant vietos projekto paraiškoje numatytų reikalavimų, numatomos trys sankcijų rūšys – paramos sumažinimas, vietos projekto vykdymo sutarties nutraukimas, vietos projekto vykdymo sutarties nutraukimas ir (arba) paramos susigrąžinimas.

112. Vietos projekto vykdytojui taikomos sankcijos:

112.1. paramos sumažinimas taikomas:

112.1.1. jeigu Strategijos vykdytojas ir (arba) Agentūra patikrų vietoje metu nustato reikalavimų neatitinkančias išlaidas;

112.1.2. pavėluotai pateikus mokėjimo prašymą, paramos suma mažinama 0,5 proc. už kiekvieną pavėluotą darbo dieną. Pavėluotai teikiami mokėjimo prašymai priimami 60 darbo dienų nuo vietos projekto vykdymo sutartyje nustatytos datos, jeigu specialiosiose taisyklėse pareiškėjams nenurodyta kitaip. Vėliau pateikti mokėjimo prašymai nepriimami;

112.1.3. jeigu Agentūra, išnagrinėjusi vietos projekto vykdytojo mokėjimo prašymą, nustato, kad jame prašoma paramos suma daugiau kaip 3 proc. viršija vietos projekto vykdytojui mokėtiną sumą, nustatytą išnagrinėjus mokėjimo prašymo pagrindumą, mokėtina paramos suma turi būti sumažinama tų abiejų sumų skirtumu, išskyrus atvejus, kai vietos projekto vykdytojas įrodo, kad ne dėl jo kaltės buvo įtraukta reikalavimų neatitinkanti suma;

112.1.4. nevykdo gautos paramos viešinimo;

112.1.5. pažeidžia kitas vietos projekto vykdymo sutarties sąlygas ir (arba) vietos projekto paraiškoje prisiimtus įsipareigojimus;

112. 2. paramos neskyrimas taikomas, kai vietos projekto vykdytojas:

112.2.1. nepateikia mokėjimo prašymų vietos projekto vykdymo sutartyje ir (arba) vietos projekto paraiškoje nustatyta tvarka;

112.2.2. teikdamas vietos projekto paraišką ir (arba) vykdydamas vietos projekto vykdymo sutartį, pateikia neteisingą informaciją arba nuslepia informaciją, turinčią reikšmės priimant sprendimą suteikti paramą arba tinkamai kontroliuoti vietos projekto vykdymo sutarties vykdymą;

112.2.3. nevykdo vietos projekto vykdymo sutarties sąlygų ir (arba) vietos projekto paraiškoje prisiimtų įsipareigojimų, susijusių su turto draudimu;

112.2.4. nesudaro sąlygų ar neleidžia asmenims, turintiems teisę tai daryti, apžiūrėti vietoje ir (arba) patikrinti, kaip įgyvendinamas projektas ir (arba) kaip vykdoma veikla po paramos suteikimo;

112.2.5. nevykdo vietos projekto vykdymo sutarties sąlygų ir (arba) vietos projekto paraiškoje prisiimtų įsipareigojimų, nustatančių vietos projekto vykdytojui pareigą tvarkyti apskaitą taip, kad apskaitos informacija būtų tinkama, objektyvi ir palyginama, pateikiama laiku, išsami ir naudinga vidaus ir išorės vartotojams;

112.2.6. pažeidžia norminiuose teisės aktuose ir sutartyje, jei tokia sutartis sudaroma, nustatytą dokumentų saugojimo tvarką;

112.2.7. sistemingai pažeidinėja aplinkos apsaugos, priešgaisrines, higienos, veterinarijos ir kitas taisykles, reglamentuojančias vietos projekto vykdytojo veiklą;

112.2.8. be pateisinamos priežasties nepradeda vykdyti vietos projekto per vietos projekto vykdymo sutartyje ir (arba) vietos projekto paraiškoje nustatytą terminą;

112.2.9. yra bankrutuojantis arba likviduojamas vietos projekto įgyvendinimo metu;

112.2.10. suteikia kitam asmeniui įgaliojimą veiklai vykdyti be Strategijos vykdytojo ir Agentūros rašytinio sutikimo;

112.2.11. pažeidžia kitas vietos projekto vykdymo sutarties sąlygas ir (arba) vietos projekto paraiškoje prisiimtus įsipareigojimus;

112. 3. paramos ar jos dalies susigrąžinimas taikomas, kai vietos projekto vykdytojas:

112.3.1. vykdydamas vietos projektą, pažeidė ES ar Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus, susijusius su vietos projekto įgyvendinimu;

112.3.2. nustojo vykdyti vietos projektą, negali pasiekti vietos projekto vykdymo sutartyje ir (arba) vietos projekto paraiškoje nustatytų projekto uždavinių, tikslų;

112.3.3. negražina Agentūrai klaidingai apskaičiuotos ir pervestos į atsiskaitomąją sąskaitą paramos ir (arba) PVM, finansuojamo pagal Taisyklių 32 punktą, sumos;

112.3.4. neužtikrina, kad išlaidos, kurioms finansuoti buvo prašoma paramos, nebūtų finansuojamos iš kitų nacionalinių programų ir ES fondų;

112.3.5. nevykdo reguliarios vietos projekto įgyvendinimo stebėsenos, kad užtikrintų vietos projekto įgyvendinimą, kaip numatyta vietos projekto paraiškoje ir (arba) verslo plane;

112.3.6. prieštarauja informacijos apie pateiktą vietos projekto paraišką, nurodant pareiškėją, vietos projekto pavadinimą, vietos projekto paraiškos registracijos numerį ir prašomą ir (arba) gautą paramos sumą skelbti Agentūros interneto svetainėje;

112.3.7. nesuderinęs su Strategijos vykdytoju bei Agentūra, perleidžia tretiesiems asmenims savo įsipareigojimus arba teises pagal vietos projekto vykdymo sutartį ir (arba) vietos projekto paraišką;

112.3.8. per penkerių metų laikotarpį nuo vietos projekto vykdymo sutarties pasirašymo ir (arba) vietos projekto paraiškos pateikimo be rašytinio Agentūros sutikimo pardavė ar kitaip perleido iš paramos lėšų įsigytą turtą;

112.3.9. pažeidžia kitas vietos projekto vykdymo sutarties sąlygas ir (arba) vietos projekto paraiškoje prisiimtus įsipareigojimus.

XVIII. PAREIŠKĖJŲ IR VIETOS PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ SKUNDŲ NAGRINĖJIMAS

113. Pareiškėjas ir (arba) vietos projektų vykdytojas, nesutinkantis su Strategijos vykdytojo priimtais sprendimais, veikimu arba neveikimu, turi teisę juos apskusti Agentūrai raštu per 15 darbo dienų nuo tos dienos, kai jis sužinojo ar turėjo sužinoti apie tokius Strategijos vykdytojo priimtus sprendimus, veikimą ar neveikimą.

114. Skundams nagrinėti Agentūra gali sudaryti skundų nagrinėjimo komisiją.

115. Pareiškėjas ir (arba) vietos projektų vykdytojas, nesutikdamas su Strategijos vykdytojo priimtais sprendimais, veikimu arba neveikimu, gali tiesiogiai kreiptis į teismą Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

116. Pareiškėjai ir (arba) vietos projektų vykdytojai, nesutinkantys su Agentūros ir (arba) Ministerijos priimtais sprendimais, veikimu arba neveikimu, turi teisę apskusti jų sprendimus, veikimą arba neveikimą, susijusius su strategijos įgyvendinimo administravimu, Programos administravimo taisyklėse nustatyta Agentūros konkrečių valstybės tarnautojų ir (arba) darbuotojų veiksmus (neveikimą) pareiškėjas gali apskusti Agentūros vadovui raštu per 15 darbo dienų nuo tos dienos, kai jis sužinojo arba turėjo sužinoti apie tokius veiksmus (neveikimą). Agentūros sprendimus, veikimą arba neveikimą pareiškėjas gali apskusti valdymo institucijai raštu per 15 darbo dienų nuo tos dienos, kai jis sužinojo ar turėjo sužinoti apie tokius sprendimus, veiksmus (neveikimą).

117. Pareiškėjas, nesutinkantis su Strategijos vykdytojo priimtu sprendimu dėl lėšų vietos projektui įgyvendinti neskyrimo, gali raštu kreiptis į Ministeriją, argumentuotai prašydamas papildomai svarstyti vietos projektą. Ministerija tokiems prašymams nagrinėti sudaro komisiją.

118. Skundams nagrinėti Agentūra ir (arba) Ministerija gali sudaryti specialią komisiją. Tokia komisija veikia pagal savo patvirtintą darbo reglamentą.

119. Pareiškėjai ir (arba) vietos projektų vykdytojai, nesutikdami su Agentūros ir (arba) Ministerijos sprendimais, veikimu ar neveikimu, gali tiesiogiai kreiptis į Vyriausiąją administracinių ginčų komisiją arba Vilniaus apygardos administracinę teisumą teisės aktų nustatyta tvarka.

XIX. VIETOS PROJEKTŲ IR VIETOS PROJEKTŲ VYKDYMO SUTARČIŲ PAKEITIMAI

120. Jokie su Strategijos vykdytoju bei Agentūra raštu nesuderinti nukrypimai nuo planuoto vietos projekto įgyvendinimo, keičiantys vietos projekto apimtį, vietos projekto išlaidas, lėšų vietos projektui įgyvendinti dalių išdėstymą ir dydį, mokėjimo prašymų pateikimo tvarką, pakeitimai, pratęsiantys vietos projekto įgyvendinimo laikotarpį ar kitaip keičiantys vietos projektą ar vietos projekto vykdymo sutartyje ir (arba) vietos projekto paraiškoje ar sprendime skirti lėšas vietos projektui įgyvendinti nustatytus vietos projekto vykdytojo įsipareigojimus, nėra leidžiami. Vietos projekto vykdytojas privalo raštu informuoti Strategijos vykdytoją apie visus pakeitimus, susijusius su vietos projekto vykdymo sutartimi ir vietos projektu, o Strategijos vykdytojas apie visus pakeitimus, susijusius su vietos projekto vykdymo sutartimi ir vietos projektu, informuoja Agentūrą. Vietos projekto vykdymo sutartis keičiama Strategijos vykdytojo ir (arba) Agentūros iniciatyva (teisės aktų pasikeitimo atveju).

121. Atvejai, kuomet būtina keisti vietos projekto vykdymo sutartį, kai tokia sutartis sudaroma:

121.1. būtina pakeisti (pratęsti) projekto įgyvendinimo terminus;

121.2. keičiasi paramos sumos tarp paramos dalių (projekto įgyvendinimo etapų);

121.3. kurios nors projekto biudžeto išlaidų kategorijos suma nukrypusi nuo vietos projekto vykdymo sutartyje planuotos sumos daugiau kaip 20 procentų;

121.4. nepanaudojus visos skirtos paramos sumos dėl sumažėjusių projekte numatytų išlaidų vertės vietos projekto vykdytojas gali numatyti padaryti tiesiogiai su vykdoma veikla susijusias tinkamas finansuoti išlaidas;

121.5. kitais atvejais dėl nenumatytų aplinkybių, tačiau nedarantių įtakos pagrindinėms paramos teikimo sąlygoms.

122. Iškilus poreikiui keisti vietos projektą ir (arba) vietos projekto vykdymo sutartį, vietos projekto vykdytojas privalo raštu pateikti Strategijos vykdytojui prašymą pakeisti vietos projektą ir (arba) vietos projekto vykdymo sutartį ir kartu su prašymu pateikti visą informaciją ir dokumentus, pagrindžiančius prašymą.

123. Strategijos vykdytojas, gavęs vietos projekto vykdytojo prašymą pakeisti vietos projektą ir (arba) vietos projekto vykdymo sutartį įvertina jį vadovaudamasis Programos administravimo taisyklėse nustatyta tvarka. Strategijos vykdytojas prašymą keisti vietos projektą ir (arba) vietos projekto vykdymo sutartį gali:

123.1. patenkinti;

123.2. patenkinti iš dalies arba su tam tikromis sąlygomis;

123.3. atmesti.

124. Priimdamas sprendimą dėl vietos projekto vykdytojo prašymo keisti vietos projektą ir (arba) vietos projekto vykdymo sutartį, Strategijos vykdytojas įvertina, ar atlikus tokį pakeitimą nebus pažeistos VPS administravimo taisyklės, III krypties priemonių įgyvendinimo taisyklės, ar vietos projektas efektyviau prisidės prie vietos projekte bei strategijoje nustatytų tikslų įgyvendinimo. Priimant sprendimą dėl vietos projekto vykdytojo prašymo keisti vietos projektą ir (arba) vietos projekto vykdymo sutartį, Strategijos vykdytojas taip pat atsižvelgia į aplinkybes, kurių vietos projekto vykdytojas negalėjo numatyti teikdamas vietos projekto paraišką ir (arba) kurios nepriklauso nuo vietos projekto vykdytojo. Jeigu Strategijos vykdytojas nustato, kad dėl vietos projekto pakeitimo vietos projekto vykdytojas negalės pasiekti vietos projekte nustatytų tikslų ir tolesnis vietos projekto įgyvendinimas būtų neefektyvus, Strategijos vykdytojas teikia Agentūrai svarstyti klausimą dėl lėšų vietos projektui įgyvendinti nutraukimo ir (arba) jau išmokėtų lėšų grąžinimo.

125. Tuo atveju, jei keičiama vietos projekto vykdymo sutartis, Strategijos vykdytojas parengia ir nustatyta tvarka ir eiliškumu suderina su vietos projekto vykdytoju ir Agentūra vietos projekto vykdymo sutarties pakeitimą.

XX. VIETOS PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ DOKUMENTŲ SAUGOJIMAS

126. Visi su vietos projektų įgyvendinimu susiję dokumentai vietos projekto vykdytojo turi būti saugomi mažiausiai 10 metų nuo vietos projekto vykdymo sutarties pasirašymo datos, vadovaujantis Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatymu ir Dokumentų tvarkymo ir apskaitos taisyklėmis ir Programos administravimo taisyklių nuostatomis.

127. Vietos projekto vykdytojas privalo saugoti:

127.1. vietos projekto paraiškos ir jos priedų kopijas;

127.2. vietos projekto vykdymo sutarties, kai tokia sutartis sudaroma, ir visų vietos projekto vykdymo sutarties pakeitimų originalus;

127.3. vietos projekto įgyvendinimo ataskaitų ir jų priedų kopijas, kitus su projekto įgyvendinimu susijusius dokumentus;

127.4. išlaidų pagrindimo ir išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentų originalus bei mokėjimo prašymų kopijas;

127.5. susirašinėjimo su Strategijos vykdytoju ir Agentūra dokumentus;

127.6. viešųjų pirkimų arba pirkimų vykdymo dokumentų originalus arba kopijas;

127.7. įgyvendintas viešumo priemonės įrodančius dokumentus;

127.8. kitus su vietos projekto paraiška ir projekto įgyvendinimu susijusius dokumentus.

128. Vietos projekto vykdytojas privalo sudaryti vietos projekto paraiškos bylą, kurioje saugomi visi šių Taisyklių 127 punkte nurodyti dokumentai arba jų kopijos.

129. Vietos projekto vykdytojas ir partneris (-iai) privalo užtikrinti su vietos projekto įgyvendinimu susijusių dokumentų saugumą ir prieinamumą Strategijos vykdytojo, Agentūros, Ministerijos, Valstybės kontrolės, Europos Komisijos ir Europos audito rūmų įgaliotiems atstovams.

XXI. VIETOS PROJEKTŲ VIEŠINIMAS

130. Lėšas vietos projektui įgyvendinti gavęs vietos projekto vykdytojas privalo imtis informavimo ir viešinimo priemonių, vadovaudamasis Informavimo apie Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programą ir suteiktos paramos viešinimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 26 d. įsakymu Nr. 3D-191 (Žin., 2007, Nr. 48-1868).

XXII. INFORMACIJOS TEIKIMAS PAREIŠKĖJAMS

131. Pareiškėjams privalo būti užtikrinta nevaržoma galimybė raštu ir žodžiu pateikti Strategijos vykdytojui klausimus dėl dalyvavimo įgyvendinant strategiją tvarkos ir sąlygų; dėl lėšų strategiją atitinkantiems vietos projektams įgyvendinti skyrimo sąlygų; dėl vietos projekto paraiškos, mokėjimo prašymo pildymo; ir pan. Strategijos vykdytojas turi konsultuoti pareiškėjus šiais klausimais žodžiu telefonu, raštu ir el. paštu nuo kvietimo teikti vietos projektų paraiškas paskelbimo dienos iki paskutinės vietos projektų paraiškų pagal kiekvieną kvietimą teikti vietos projektų paraiškas pateikimo dienos. Strategijos vykdytojas turi konsultuoti vietos projektų vykdytojus vietos projektų įgyvendinimo klausimais visą vietos projektų įgyvendinimo laikotarpį.

132. Pareiškėjai gali teirautis informacijos ir paaiškinimų šių Strategijos vykdytojo paskirtų konsultuojančių asmenų: direktorė Marytė Žiubrienė, administratorė Vaida Šeižė, specialistė-buhalterė Danutė Dominauskienė;

132.1. telefonais: telefonais: (8 421) 52 296, 8 614 73 949, 8 698 56 318, 8 698 56 327, 8 698 56 324;

132.2. elektroniniu paštu: pakruojovvg@pakruojis.lt, maryte@pakruojis.lt, janvaida@gmail.com, danutedomi@gmail.com;

132.3. žodžiu adresu: Pergalės g. 1, 83159 Pakruojis.
